

# Perak monet da vrezhoneger hiziv?

## Troc'h-kaoz get Patrig Drean

**Patrig Drean zo kelenour e Stumdi ha prezidant Kerlenn Sten Kidna en Alre. Da-heul enklask sokioyezhoñiel Kuzul-rannvro Breizh, e soñje da skipailh Bremañ e oa talvoudus lakaat ar gaoz war ar perag bout brezhoneger•ez bremañ. Puilh eo bet ar gaozeadenn. Al lodenn gentañ diwar-benn ar c'helenn a vo kavet amañ. An eil, diwar-benn plas ar yezh e buhez Patrig, a vo da lenn dre internet.**

### Petra eo pal ar stummadurioù hir ?

Ur pal bras zo da'm soñj : stummiñ brezhonegerion, lakaat tud da vout kap da implij ar yezh e dilost ar c'hwec'h miz. Kaer eo gouiet o dez c'hoazh traoù da zeskiñ goude, mes ya, krediñ gober get ar yezh, "tapout" ar yezh eo ar pal evidin. Liveoù disheñvel a vez tizhet get an dud hervez o mennentez, hervez o fal dezhe, hervez o empenn ivez, evit lâret sklaer. Un dra zo a bouez ur sort : ne faot ket m'o dehe keuz ur wezh echu o stummadur, neuze dezhe d'ober o mad ag ar chañs-se o dez da dremen an amzer-se en-dro d'ar yezh. Ni a ro pe a brest ostilhoù d'an dud, dezhe d'o c'hemer ha d'o lakaat er pleustr.

### Peseurt tud a ra seurt stummadurioù ?

Tud a bep oad, etre 18 ha 60 pe gwezhavez ouzhpenn. Lod anezhe zo dilabour hag o dez ur sikour argant evit heuliañ ur stummadur, lod arall zo get ur vicher hag ur prantad emstummiñ zo bet aotreet dezhe get o implijer. Un toullad zo o fal kelenn brezhoneg pe dre ar brezhoneg, hag ar re-se a vez heuliet get yalc'hadoù el DESK. Lod anezhe a ya "just" evit deskiñ ar yezh, hep pal micherel resis, mes dre ma faot dezhe komz yezh o bro, pe komz brezhoneg get o bugale hag a zo en ur skol vrezhonek, pe komz get kerent ha mignoned e brezhoneg. Un nebeudig a bren o stummadur get o argant hepken, mes n'eus ket kalz, lies e vez graet se get tud àr o leve.

### A-fed kelenn, petra eo pedagogiezh Stumdi pe da bedagogiezh-te ?

Ur pazennadur zo, frammet e vez ar sizhuniadoù hervez ur patrom resis, a-selfin ma vehe an dud é teskiñ tamm-ha-tamm, mes rekis eo lâret eo ar soubidigezh ar pep pouezusañ. A-benn ar fin e vez an ehanoù ar prantadoù pouezusañ e-pad ar stummadur, kazimant. E-pad an ehanoù eo e vez adimplijet en ur mod natureloc'h an traoù desket, e vez kejet yezhadur, distagadur, gerioù, hep gouiet d'an den. Setu perak e vez a bouez evit ar stajidi en em lakaat da gomz an abretañ ar gwellañ, ha pa vehe evit lâret traoù simpl da gentañ penn. Kaer ho po reiñ gerioù, stummoù verboù pe frazennoù, ma ne glask ket an den komz ar yezh e chomo honnezh en diavaez dezhoñ, ne zay ket da vout "e yezh". Diforc'hioù live bras a c'hell donet ag an dra-se e fin ar stummadur.

Ur wezh lakaet ar framm pedagogel er pleustr ha doujet d'ar soubidigezh e ra pep stummer hervez e stil pedagogel dezhoñ e-unan. Ma hani-me ? Diaes eo da lâret, aesoc'h e vehe goulenn get ar re a zo bet stajidi genin. Klask a ran lakaat ar stajidi da gomz ar muiañ posupl, ne blij ket din chom pell da zisplegiñ traoù dirak an dud. Ret e vez din degas traoù d'ar stajidi ur sort, hag an dra-se a glaskan gober en ur feson ma ro c'hoant dezhe da c'hoari get ar yezh, get sonioù ar yezh, get ar gerioù... Neuze ec'h eus ur sort barzhoniezh er skouerioù a roan dezhe, fent a vez

lies-mat. Ar sketchoù a blij din, an troiennoù. Implij a ran pasapl ma c'horf ivez, èl meur a gelenner e vez ur seurt pezh-c'hoari genin a-hed an deiz. Hervez an eur, ma skuizhder pe skuizhder ar stajidi e vez efedus pe efedusoc'h an traoù, mes normal eo.

**E-keñver ar pezh zo meneget evit desachañ an dud d'ober ur stummadur, evel kavout ur labour, bevañ e brezhoneg, sikour get ar brezhoneg, ec'h ous-te kontant get disoc'hoù ar stummadur ? Heuliet 'vez a re o deus graet ur stummadur hir ?**

Diaes eo din bout resis, reiñ stadegoù, neuze e roin ur santimant kentoc'h. A-fet labour e anavan e bed ar brezhoneg pasapl a dud hag a zo é labourat hiziv an deiz e brezhoneg ha zo bet é teskiñ geneomp. Ma konter ar re o deus desket en ur greizenn stummañ arall e ra un toullad tud ! Mes ne sinifi ket o deus kavet an holl an tu da labourat e brezhoneg, pe memes e bed ar brezhoneg, n'eo ket un dra ken aes-se.

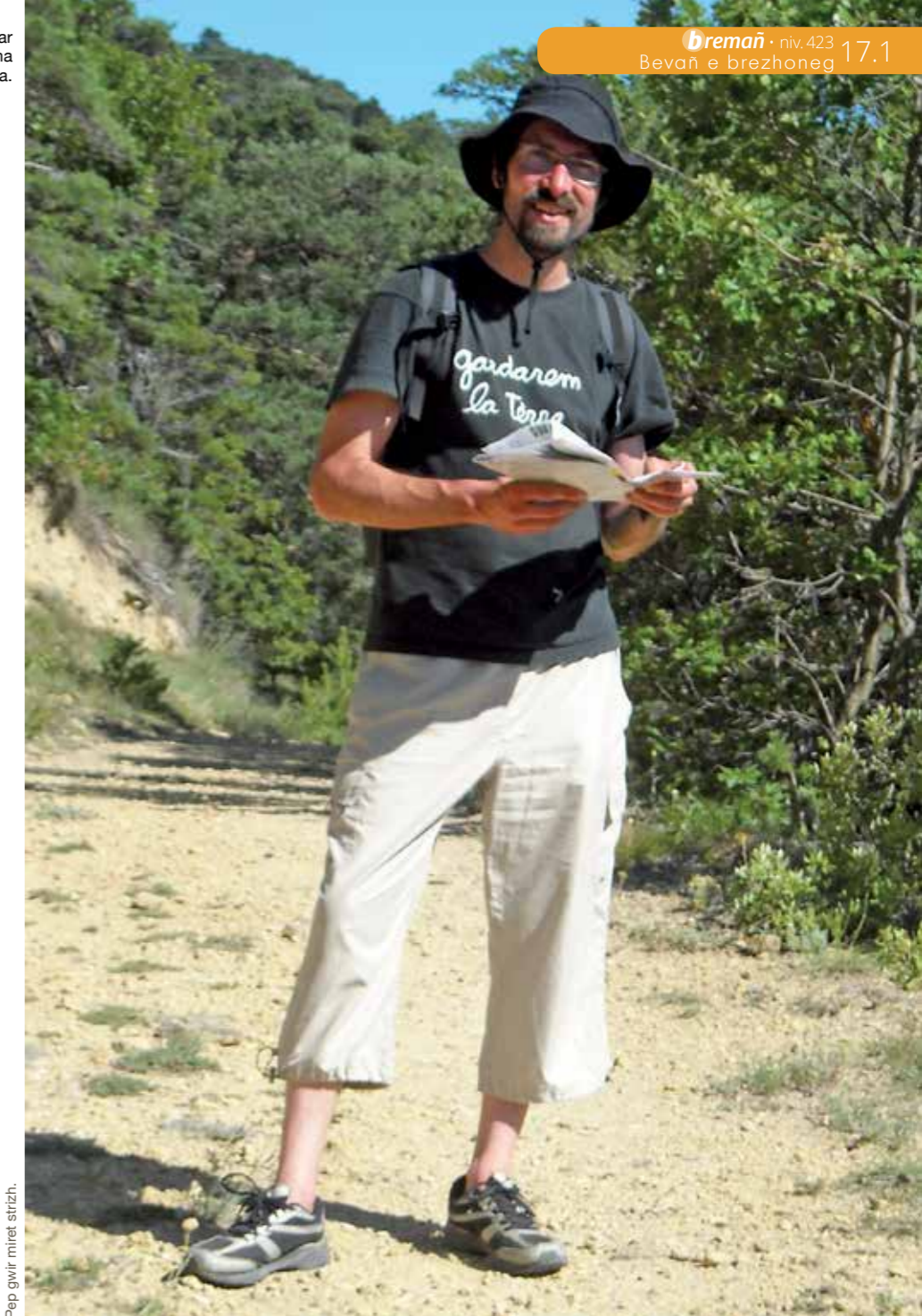
Bevañ e brezhoneg : amañ memes tra, anavout a ran un toulladig tud hag a vev bremañ e brezhoneg, hag èl rezon e ra plijadur din, mes n'eo ket an holl. Lod o deus tapet ur liv hag ur live brav goude o stummadur, dre m'o deus dalc'het da gomz, da selaou, da lenn pe da studial ar yezh, lod arall a vev pe a labour e brezhoneg hep bout tapet ur live ker brav neoazh, lod arall zo chomet get ar live paour, pe o

deus kollet an hani o doa, hag a zo re ziaes dezhe komz, ha n'int ket evit gober get ar yezh. Ni stummerion a c'hell kavout diaes pa ne gomz ket mui un den e brezhoneg, surtout pa oa barrek da gomz, rak evit tud zo e vez re ziaes deskiñ ur yezh da vat. Mes gouiet a raomp n'eo ket mui e dalc'h geneomp, d'an den e-unan d'ober ar pezh a faot evit derc'hel da zeskiñ, evit gober ag ar brezhoneg yezh e vuhez, pe d'ar bihanañ unan a yezhoù e vuhez. A-fet live, distagadur da skouer, ne vez ket brav atav an disoc'h e fin ar stummadur, hag aes e vehe tamall an dra-se d'ar c'hreizennoù stummañ ; sur a-walc'h e c'hellomp gober gwell, mes doc'h an tu ne raomp nemet reiñ lañs d'an den àr hent ar brezhoneg, dezhoñ da zerc'hel da zeskiñ ivez. Ha doc'h an tu arall emañ an dalc'h, an diaezamant, hollekoc'h ma faot deoc'h : penaos reiñ c'hoant d'an dud da gomz "brav" ? Perak ec'h eus kement-se a dud ha nend aont ket betek penn an traoù ? Lâret e vez d'an dud er penn kentañ : komzit, grait farioù, lakait gerioù e galleg, mes komzit, ret eo en em lakaat. Mes ur wezh graet ar bazenn-se, emañ rekis d'an dud klask komz bravoc'h-brav, bout c'hoant d'er gober, monet pelloc'h. Hag en ur feson iskis n'eo ket an holl o deus ar c'hoant-se. Diaes eo dezhe kompren, bout komprenet, santout a raont emañ kamm o mod da gomz un tamm mes ne vern ket dezhe, en desped d'an diaezamant a zegas dezhe a-fet emistim, a-fet darempred ivez.

Sikour get ar brezhoneg : èl rezon. Na bout ec'h eus lod ha n'int ket daet da benn a berc'henniñ ar brezhoneg, na bout ne dap ket an holl ur live dreistordinal, an disterañ den hag en deus desket ha zo barrek da gomz zo a bouez rak lakaat a ra brezhoneg da vout bev en-dro dezhañ. Lakaat a ra tud arall da glevet ar yezh, da ouiet ec'h eus anezhi (evit tud zo ha na ouiont ket !), marse e ro c'hoant da lod da grogiñ a-barzh ivez.

**Seblantout a ra din ne vez ket kement-se a skoazell nag a liammoù etre ar c'hreizennoù stummiñ pe ar skolioù noz. Petra eo da soñj ? Sikour a rahe ar brezhoneg ?**

Sur eo n'eo ket stank ken ar liammoù etre ar c'hreizennoù hag a ra stummadurioù hir, evit meur a abeg. Tenn e vez an traoù gwezhavez. Ne gredan ket e sikour ar stad-se get ar brezhoneg. Lod a lâro : petra a vern, a-dal ma vez muioc'h-mui a dud é teskiñ ar yezh ? Ya, mes ne faotehe ket ma vehe gwanaet, graet gaou d'unan anezhe pe unan arall abalamour d'an



Pep gwir miret strizh.

traoù-se. Rekis eo bout ur soñj hollek evit diorren ar kelenn ar brezhoneg dre stajoù hir un tamm e pep lec'h er vro en ur feson poellek a-walc'h.

**Petra a c'hellhe bout graet evit kavout ur seurt kempoell evit sikour ar brezhoneg ?**

Unvaniñ statud ar stummerion a-fet gopriñ evit ma ne vehe ket graet ur sort *dumping* get lod ha c'hoariet re get ar prizioù. Mat e vehe bout un emglev àr ar lec'hioù-kelenn ivez èl ma 'm eus lâret uheloc'h, en ur feson bennak, evit ma ne vehe ket lakaet kreizennoù re dost an eil d'eben, ar pezh a ra gaou d'unan pe d'an hani arall.

Er stad m'emañ an traoù bremañ emañ diaes ranniñ dafar-kelenn etre ar

c'hreizennoù ivez, en desped d'ar labour kaset àr-dro ar valizenn bedagogel. Normal eo ha mat eo e vehe fesonioù disheñvel da gas ar stummadurioù hervez spered pep kreizenn-stummañ, ha neuze da bep unan da ziorren he fedagogiezh. Neoazh, evit lod ag an traoù e vehe un dra vat atav. Ur deiz bennak, ma vehe tolpet lod ag an dafar, ma vehe moaien da implij traoù hep bout ret o sevel en-dro penn-dre-benn. Ar raktres stummadur kentañ evit bout stummerion brezhoneg evit stummadurioù hir, difennet get DAO [ar gengevredigezh Deskiñ d'an Oadourien], zo un dra vat da'm soñj er c'heñver-se.

**Ha petra eo plas ar brezhoneg ez puhez ?**

Ur plas bras en deus em implij-amzer

atav ! Pa oan bihan e oa brezhoneg dija en-dro din mes ne oan ket emskiant kement-se. Klevet a raen brezhoneg, en iliz d'ar Sul, rak kalzik a gantikou e brezhoneg a veze kanet e Bre'h en amzer-se ; un tammig ivez e galleg ma familh. Levrioù a oa e ti ma zud ivez, mes gortozet em eus bout tost ugent vlez evit lakaat ma fri a-barzh, douget get an entan a oa ma hani abalamour d'ar festoù-noz. Mare ar strollad Ar Re Yaouank e oa. Ar strollad-se, en desped ma ne ganent ket, en deus bet un tamm ar memes levezon àrnin èl m'en doa bet Stivell àr rummad ma zud, ha tud zo em rummad ivez. Neuze e oan krog da zeskiñ get *Assimil* da gentañ, hag a bep sort levrioù goude, ar radio, kentelioù-noz... Levrioù kozh hag a oa er gêr o deus servijet kalz ivez.

Ur blez zo bet pouezus-tre : pa oan bet er skol-veur brezhonek. Me oa sañset tremen ma c'hoñje e fin ma studioù matematikou, mes ne oan ket bet aotreet d'ober ma c'hoñje. Fiskal ! Ya, mes ne 'm boa ket raktreset an dra-se ha ne oan enskrivet e neptu. Ur *forcing* zo bet graet ha daet on a-benn a vout degemeret e Roazhon 2 e brezhoneg evit ur vestroniezh divyezhek. Ar mem blez e oa bet roet ur chañs bras din : lakaat e oan bet e darempred get ur vaouez ag ar vro, brezhonegerez a-vihan anezhi, kontant da'm degemer bep sizhun. Neuze bep Gwener goude ar sizhuniad labour er skol-veur ec'h aen d'he gwelet. Desket em eus ur yoc'h traoù geti hag he amezeg. Hag èl-se ec'h on krog da vout intereset get an dastum.

Graet em boa ur labour dastum get Spered ar Yezh goude, un tri blez bennak, tri blez a bouez em buhez, o deus ma lakaat da ouiet ur bochad brezhoneg, hag ivez da vout staget doc'h ar brezhoneg en ur feson personeloc'h, dre ar liammoù savet etre me ha lod ag ar re gozh ec'h aen e darempred gete.

An dastumad graet a chom ur bochad labour d'ober àr he zro, hag er feson-se ivez e kemer ar brezhoneg plas em buhez. Maleüruzamant ne c'hellan ket bout lies e darempred get tud kozh er prantad-mañ, ha neoazh e chom traoù da zastum, da zeskiñ gete, ha saludiñ a ran labour ar re a zalc'h d'ober an traoù-se, un deiz bennak e vo muzuliet brasted ha talvoudegezh ar labour-se get an holl.

Ne 'm boa ket darempredet ar c'hentelioù-noz da gentañ-penn evit deskiñ kar krog e oan get ar levrioù hag ar radio, mes a-c'houde ma 'm eus komañset monet d'ur gentel-noz ne 'm eus ket arestet, hag hiniv

an deiz e talc'han da vonet d'ur gentel live uhel bep Lun en Alre, lec'h ma teskan traoù nevez dalc'hmat ha ma klaskan ranniñ get an dud ar pezh a ouian ivez.

Tro am eus bet goude da reiñ kentelioù-noz da'm zro, ha bremañ e kasan c'hoazh unan bep sizhun, en Henbont. Kemer a ran perzh ivez e buhez ur gevredigezh hag a gas kentelioù-noz, Kerlenn Sten Kidna. Dre an dra-se e welan an traoù ag an tu arall ivez. Dre ar c'hentelioù-noz e vez gwelet tud a bep sort, lod zo desachet get ar c'hentelioù-se dre guriusted pe evit tremen an amzer, ha lod arall get ur gwir youl da zeskiñ evit bout gouest da gomz kentizh ma vo posupl. Lod ag ar re-se a ya goude da heuliañ ur stummadur hir. E-pad hor c'hentelioù emañ rekis deomp gouiet ec'h eus ag an daou sort tud-se ; mes splann eo e kelennomp-ni ar brezhoneg èl ur yezh vev get ar pal monet e darempred dre ar yezh, donet da vout brezhoneger. Setu er c'hentelioù get Kerlenn Sten Kidna e vez lakaet ar pouez àr ar gomz, tre èl ar c'hentelioù kentañ e vez lakaet an dud da lâret an traoù, da zaremprediñ ar re arall, ha pa vehe dre frazennoù simpl-tre.

Labourer e vez muioc'h dre varregezhioù, da-heul ar re meneget er portfolio european, kentoc'h evit dre bazennoù yezhadur. Soñjet e vez er barregezhioù da gentañ, da lavaret eo ar pemp barregezh diazez : komz e-unan dirak an dud, komz en un diviz, kompren dre selaou, lenn ha skriv. Ha dre ar barregezhioù-se e vez gwelet fedoù-yezh ; da skouer evit gellat en em brezantiñ e vez gwelet "ec'h on", "ec'h ous", "emañ", "ec'h omp"... Mes ar pal kentañ eo gouiet lâret e-men ec'h oc'h é chom. Klasket e vez ivez gober ar liamm etre an deskerion ha buhez ar brezhoneg, ar sevenadur, dre o lakaat da lenn pe d'ar bihanañ da ouiet ec'h eus ag ar c'hazetennoù e brezhoneg, ar radioioù, lec'hiennoù internet... a vez tostaet dezhe dre boelladennoù ha c'hoarioù aozet get ar monitor. Lâret a raomp ivez d'an deskerion pesort abadennoù e brezhoneg a zo er vro, aozet geneomp pe get tud arall. Klasket e vez o desachiñ evit kemer perzh e seurt abadennoù, evit beviñ traoù e brezhoneg er-maez ag ar c'hentelioù, daremprediñ tud get liveoù disheñvel, klask kompren ha komz... Ret eo anzav n'eo ket ken aes-se lakaat an dud da vout lodek er pezh a vez kinniget ! Lies e vez gwelet ar memes re en abadennoù, tud hag a gomz mat a-walc'h dija, mes ne vez gwelet d'ar liesañ nemet un nebeudig tud e-mesk ar re zo é teskiñ,

ha neoazh, int eo o deus ar muiañ dober ag an traoù-se evit gwellaat o live ! Pe marse ne ouiomp ket kinnig traoù hag a blij trawalc'h d'an dud evit ma vehent é kuitaat o zi, o buhez pemdez, evit en em lakaat e-korf un enderviad da vevañ traoù en ur yezh nevez evite, hep kompren pep tra...

Ur pal zo ivez dre razh an traoù-se : lakaat an dud da vout emskiant n'int ket en o-unan. Emaint é teskiñ ar yezh dre ur gentel, get ur monitor, mes tud arall, e diabarzh Kerlenn Sten Kidna, zo é teskiñ ivez, ha re arall c'hoazh er-maez a Gerlenn Sten Kidna, hag ur bed brezhonek zo (ha pa vehe bihan gwezhavez), get buhez.

Klask a raomp broudiñ an dud da labourat o-unan ivez, rak ur gentel un euriad hanter bep sizhun zo nebeut a dra evit deskiñ ur yezh ma ne vez ket labourer etre ar c'hentelioù. Neuze e kas ar vonitred traoù d'o deskerion dre bostel, hag a vez implijet er gentel àr-lerc'h. Ur benveg hon eus savet ivez, un nebeudig blezadù zo, evit d'an dud gellat labourat àr ar c'hompren dre glevet, ha dre lenn ivez a-benn ar fin ; fier omp anezhoñ atav : an DVD *Daet eo genin* eo. Get ar benveg-se ivez e c'heller deskiñ fonnaploc'h.

### Pa gellennez brezhoneg da'z stajidi e faot dit treuzkas un dra ispisial dezhe evel ur liamm get ar yezh, ur santimant pe me 'oar-me ?

Me 'gav genin ya ; klask a ran stagiñ o c'halon doc'h ar yezh en ur mod. Lakaat an dud da vout kurius, d'en devout "naon" da zeskiñ traoù. Ha c'hoari get ar yezh, lakaat o ijin da labourat.

Dre mand on bet é tastum e-mesk an dud kozh e klaskan treuzkas ar pezh am eus klevet pe memes bevet get ar re-se. N'eo ket ken aes, kar emañ ret din choaziñ traoù e-mesk razh ar pezh am eus klevet, hag a gouch get ar gentel, pe get live an dud, pe get ar pezh a faot din gober d'ar momed-se : reiñ begon ha plijadur, pe labourat àr an distilh, an distagadur, pe c'hoazh reiñ skouerioù evit ur stumm-yezh ispisial...

Ma klaskan treuzkas ur santimant e vehe marse an dra-mañ : o lakaat da santout emañ ar yezh-se dezhe.

### Kelenn brezhoneg a dalv kement ha stourm evidout ?

Ya ha pas. Pa oan é teskiñ brezhoneg hag é tastum brezhoneg kalz e oa an dra-se ur santimant kreñv a stourm, ennin.

Da gentañ, douget get lañs ar festoù-noz

er blezioù 1990 e oa ur santimant a lorc'h, a entan. Pa 'm boa kroget get ar brezhoneg e-unan e oa daet mare ar guriusted : desachet e oan get ar yezh ken nevez-se evidon, galleg armpart mes diouizieq a-walc'h àr gement yezh arall. Ma 'm boa notennoù mat a-walc'h e saozneg, alamaneg pe latin er skol e oa dre ma oan ur skoliad fur ha sentus, hag en e aez get ar poell, kani ar matematikou pe ereadur ar frazennoù. Mes ne oan ket entanet get ar yezhoù-se. Keuz am eus un tamm bremañ kar desket em behe bet muioc'h a draoù ma 'm behe klasket muioc'h komz ar yezhoù-se e-pad ar c'hentelioù ha pas hepken gouiet respont mat d'ar priziadennoù.

Ya, ar brezhoneg a oa "ekzotek", na bout em boa klevet brezhoneg un tamm e galleg ma zud, pe en iliz. Ar verb "en devout" da skouer a gaven estlamus : ho po, hor bo, o do, ho poa, o doa... Un tamm japaneg, kwa ! Hag ar rannigoù-verb é vale e pep lec'h, ar c'hemmadurioù, an dibennoù-verb hag o livoù, al liesterioù...

Tremenet prantad an deskiñ kentañ, a oa bet diaes un tamm, dilezet em boa an *Assimil* e-pad un nebeut mizioù kent krogijñ en-dro a-barzh, e oa erru ar prantad stourm. E gwirionez ne oa ket ur stourm diavaez kement-se. Setu petra 'oa ma zro-spered : soñjal a raen er simbol, en dispri e-keñver ar re a gomze ar yezh, ha ma fal-me a oa donet a-benn da gomz ar yezh, a broduiñ traoù er yezh-se, un tamm mod : "*Hama, klasket ho peus reiñ mezhe deomp, parraat doc'homp a gomz ar yezh-mañ ? Setu, n'ho peus ket gounezet peogwir ec'h on é komz ar yezh-se en-dro.*"

Ha chomet e oa ar spered-se ennin pa oan krog da zastum traoù er vro. Evit kement ger pe mod da lâret dastumet e soñjen : setu c'hoazh unan ha na vo ket ankouaet, setu c'hoazh unan n'ho po ket kaset da get ! Ar soñjoù-se a roe nerzh din.

Bremañ e welan emañ un tamm luzietoc'h an traoù kar n'eo ket tout dastum, skriv en ur lec'h bennak, mes rekis eo reiñ an tu d'an dud da implij an traoù-se en-dro. Bremañ pa gelennan pe pa skrivan e klaskan "reiñ buhez" d'ar gerioù pe d'ar frazennoù-se en-dro. Bep taol pa ran an dra-se en em welan un tammig é reiñ un dra vev d'an dud, "*deoc'h-c'hwi d'ober àr e dro bremañ*". Mes ret eo diwall pas reiñ re a draoù nevez d'an dud àr un dro, pe e vehe en ur gentel pe en un destenn a skrivit : stambouc'hus e c'hell donet da vout, fonnapl.

Ar sammad traoù am eus bet klevet hag a faot din treuzkas d'an dud a zo un tamm pounner ha gwezhavez ne vez ket ken aes kousket mat é soñjal er labour a chom d'ober. Me 'garehe lodenniñ ar samm-se get ar muiañ a dud posupl, ne vehe ket ker pounner.

Er memes prantad ma vezen é tastum traoù dre gomz e tastumen traoù dre skrid ivez, e levrioù kozh d'ar liesañ. Bepred get ar soñj tenniñ traoù ag an ankounac'h, o lakaat da vout anavet hag implijet get an dud en-dro.

Er prantad-se e vezen àr glask traoù ral pe traoù ha na vezont ket kavet er geria-durioù, rak remerket em boa e vanke kalzik a draoù enne ; lod traoù a gleven stank get tud ar vro ne oant ket a-barzh !

Ur c'hlaser trezolioù e oan un tamm.

Memes traoù na welen ket èl "ral ha prizius" en amzer-se a welan bremañ èl pouezus rak ne vezont ket implijet trawalc'h get an dud.

Un dra a bouez a oa em spered er blezioù-se, hag emañ atav : "justifiañ" an dud, é komz get un den kozh ag ar vro, pe doc'h en enrolliñ, e sinifi evidin lâret d'an den-se : "*Marse n'ous ket anavet get an dud a-gaoz d'an dra-se, mes te a c'hell bout fier komz ar yezh-se, gouiet a rez lan a draoù, marse ne oas ket emskiant e ouies tout se, mes traoù az peus da zegas d'ar re yaouank*". Hag e sinifi lâret da dud arall : "*An den-se, ar peizant-se a zisprizit marse, a welit èl un den dizesk ha dister, a zo ennoñ un trezol a ouiziegezh, a c'herioù, a frazennoù, liammet doc'h ur sevenadur ha traoù bevet.*"

An difi evidomp bremañ zo diazezañ razh ar binvidigezh-se. Tud arall o deus graet èldin. Doc'h un tu n'eus ket bet trawalc'h, rak ur bochad traoù zo bet kollet dre ma n'int ket bet enrollet pe skrivet. Mes doc'h an tu arall ec'h eus ur yoc'h traoù dastumet, ur sammad spontus.

Neuze pa gelennan e klaskan siliñ an traoù-se, mes a-nebeudigoù-nebeudigoù e-keñver brasted an traoù. Ur c'hempouez zo da gavout etre implij stummoù komprenapl get an holl, ar re a vez klevet pe lennet d'ar liesañ, mes implij ivez stummoù arall, raloc'h marse. Mes ma n'o implijer ket n'eus ket kalz a chañs e vehent anavet get ar re arall hag implijet gete d'o zro !

Komzoù dastumet  
get Alice Chour-Darmes

## An Tamm Papir gant Patrig Drean

### Petra eo ?

Ar levr-se a oa bet boulc'het genin er blezioù 2008-2009 marse, ne'm eus ket soñj re. Da gentañ e gwirionez ne oa ket ur levr a faote din sevel, kentoc'h ur gazetenn, ur gazetenn hag a vehe posupl d'an dud moullij àr ur follenn A4 rekto-verso, setu perak e oa bet anvet *An Tamm Papir*, get un i evit lakaat liv brezhoneg an Alre (diwezhatoc'h e oa bet kavet ar lugan-se get un den arall : "*An Tamm Papir, ya, papir !*").

Spered ar gazetenn a oa ar fent da gentañ-penn, ur fent diskiant awenet get kizhier èl Groucha (*Téléchat*), pe kazh Geluck. Ur farsadenn a red a-hed an niverennoù ivez zo kanañ meuleudi d'an... *Tamm Papir* e-unan, lâret pegen pouezus eo evit ar lennegezh e brezhoneg, mes kalz pelloc'h, evit ar bed a-bezh... Tresadennoù zo ivez, vil-tre mes n'eo ket ar pouezusañ, ur gazetenn marc'had-mat 'oa, profet d'ur listennad tud, dre bostel. Un nebeud traoù da zeskiñ ivez kar klask a raen skriv e brezhoneg brav. Ha barzhoniezh ivez. Goude bout skrivet 20 niverenn em boa paouezet hag e oa daet ar soñj din da sevel ur levr é tolpiñ razh an niverennoù-se, get un nebeudig traoù ouzhpenn, lod diskiantoc'h c'hoazh, mes atav er memes spered.

### Penaos e oa bet skignet ?

Ne oa ket bet skignet get un embanner, mes moullet em boa 100 skouerenn en ma unan ha gwerzhet en-dro din. Goude e oa bet un eil embannadur (get un nebeudig kemmoù) 100 skouerenn, gwerzhet atav er memes feson. Bremañ ne chom ket mui kalz a skouerennoù genin hag ec'h on é soñjal : petra gober ? Adembann get un embanner ? Plijout a rahe a-walc'h din astenn an traoù, marse e stumm ur gazetennig en-dro, mes get an amzer emañ an dalc'h... Gwelet e vo.

Evit gouiet hiroc'h, skriviñ d'an aozour : [patrickdrean@yahoo.fr](mailto:patrickdrean@yahoo.fr)

